

Het project Management op Duurzame Melkveebedrijven

B.W. Zaalnink (LEI-gedetacheerde PR)

Met ingang van 1 mei 1991 is formeel het project Management op Duurzame Melkveebedrijven gestart. Het afgelopen jaar is hard gewerkt om aan dit project invulling te geven. Vanaf 1 mei 1992 is begonnen met het volgen van een aantal nieuwe bedrijven. In dit artikel wordt in het kort ingegaan op de stand van zaken van het project.

Doel van het project Management op Duurzame Melkveebedrijven is het volgen van bedrijven die een "voorbeeld"functie vervullen in de duurzame melkveehouderij. Dit volgen gebeurt door het verrichten van waarnemingen (zowel technisch als economisch) en door het begeleiden van deze bedrijven. De verzamelde informatie kan gebruikt worden door onderzoek, voorlichting en beleid. Daarnaast wordt gekeken naar de informatiebehoefte op deze bedrijven en de wijze waarop deze bedrijven de informatie gebruiken bij de bedrijfsvoering. Tevens kunnen dan nieuwe "informatie"systemen op deze bedrijven worden getest.

Er wordt getracht een zo compleet mogelijk beeld van de bedrijven te verkrijgen, waardoor knelpunten in de bedrijfsvoering snel zichtbaar worden. Deze knelpunten kunnen worden doorgegeven naar onderzoek en beleid. Met de verkregen informatie kan veel over het bedrijf verteld worden. Mede hierdoor zijn de bedrijven uitermate geschikt voor excursies en heeft het project dus ook duidelijk een (regionale) voorlichtingsfunctie. Doordat provincies participeren in het project wordt dit regionale karakter nog eens benadrukt.

Meewerkende instellingen

Bij dit project wordt door een groot aantal instellingen samengewerkt. Er is een landelijke werkgroep waarin het Bedrijfs Laboratorium Gronden Gewasonderzoek (BLGG) te Oosterbeek, het IKC voor Rundvee-, Schapen- en Paardenhouderij (IKC-RSP), het NMI, het PR en het Landbouw-Economisch Instituut (LEI) vertegenwoordigd zijn. Daarnaast participeren ook de Dienst Landbouw Voorlichting (DLV), Consulentschappen voor de Landbouw (CL), Regionale Gezondheidsdiensten en Provincies in het pro-

ject. Er is een projectleider aangesteld die in dienst is van het LEI.

Huidige MDM-bedrijven

Op dit moment zijn 13 MDM-bedrijven geselecteerd. De geografische verspreiding van de bedrijven is op bijgaand kaartje weergegeven.

• 1 Schilder	Watfhuizen	klei
• 2 Brandsma	Roodhuis	klei
• 3 Smidt	Dieverbrug	zand
• 4 Kattenberg	Mastenbroek	klei
• 5 Stokkers	Enschede	zand
• 6 Eggink	Laren	zand
• 7 Lijbers	Lunteren	zand
• 8 v.d. Hengel	Leuth	klei
• 9 v. Beek	Zeewolde	klei
• 10 de Vink	Zegveld	veen
• 11 Uitentuis	Middenbeemster	klei
• 12 Klaasen	Knegsel	zand
• 13 Huntjens	Schin op Geul	löss

Van deze bedrijven zijn vijf bedrijven gelegen in de zandgebieden, zes bedrijven in de kleigebieden, één bedrijf in het veenweidegebied en één bedrijf in het zuidelijke lössgebied. Door de grote interesse van de provincies Overijssel en Gelderland voor dit landelijke project is een groot aantal bedrijven in deze provincies te vinden.

De bedrijven zijn hoofdzakelijk gespecialiseerde melkveebedrijven, variërend in grootte van 240.000 tot 850.000 kg melk per bedrijf. De bedrijven zijn kenmerkend voor de regio. De werkzaamheden op de twee kleinste bedrijven worden in deeltijd uitgevoerd. Op één bedrijf bevindt zich een vleesvarkenstak.

De intensiteit van de bedrijven varieert van 9000 tot 16.000 kg melk per hectare.

Wat gebeurt er op de deelnemende bedrijven?

Bij het volgen van de bedrijven staat het begrip duurzaamheid centraal. Dit houdt in dat vooral gekeken wordt naar de mineralenstromen op het bedrijf. Tevens wordt gekeken naar economie en management. De bedrijven nemen deel aan het Bemestings Advies Programma (BAP), het KMV-voeradviesprogramma, en er worden bodem-, mest-, ruwvoer- en grasanalyses uitgevoerd. De

voeranalyses zijn zowel voor de voederwaarde als de mineralengehaltes. Doordat het project ook een signaleringsfunctie heeft worden ook mineralen onderzocht die nu nog niet in de belangstelling staan. Dat dit zijn nut heeft, is door het kaliumonderzoek op de vroegere stikstofproefbedrijven aangetoond. De kaliumproblematiek is daardoor duidelijker in beeld gekomen.

In het najaar wordt de botanische samenstelling van de graspercelen beoordeeld. Nieuw binnen het project is dat in het voor- en najaar een aantal percelen bemonsterd zal worden op N-mineraalgehalten op drie verschillende dieptes. Hiermee wordt een indruk verkregen van de uitspoeling van stikstof en van de haalbaarheid van de stikstofnorm die door de commissie Spierz genoemd is.

Een aantal bedrijven doet mee aan het project verfijning N-advies, waarbij de bemestingsadviezen worden gedifferentieerd naar grondsoort en ontwatering. Getracht zal worden om nog financiële middelen te vinden voor grond- en eventueel oppervlaktewateronderzoek.

Er zal worden geprobeerd om ook de kengetallen van diergezondheid op deze bedrijven op een uniforme wijze te verzamelen.

Het MDM-bedrijf Smidt te Dieverbrug in Drente (Foto: NMI).

Op de bedrijven wordt een bedrijfseconomische LEI-boekhouding bijgehouden, waarmee uiteindelijk ook de mineralenbalans kan worden berekend. Binnen het project zal natuurlijk kritisch worden gekeken naar milieu-aspecten.

Onderzocht en gedemonstreerd zal worden op welke wijze bijvoorbeeld een reductie in mineralenoverschot gerealiseerd kan worden. Tevens wordt onderzocht welke informatie nodig is voor het uitvoeren van het management. Deze bedrijven zullen een rol vervullen bij het uittesten van nieuwe informatiesystemen.

Relatie met andere projecten

Versillende bedrijven zijn ook opgenomen in regionale projecten. In Friesland bijvoorbeeld wordt het omringende oppervlaktewater bemonsterd in het kader van het Eutrofiëringsprogramma Friesland. In Overijssel wordt op één bedrijf

onderzoek gedaan naar kleinschalig landschapsbeheer. De drie Gelderse bedrijven draaien mee in het Gelderse project "Voorbeeld bedrijven Duurzame Landbouw". In de provincie Brabant tenslotte is het deelnemende MDM-bedrijf tevens één van de acht bedrijven van het LAMI (LAndbouw en Mllieu) project.

Tenslotte

Er wordt nog bekeken of meer bedrijven vanuit de veenweidegebieden bij het project betrokken kunnen worden. Het project kent voorlopig een looptijd van drie jaar. In de loop van het derde jaar zal worden geëvalueerd en besloten of voortzetting van het project wenselijk is. Continuïteit van het project lijkt van belang in verband met de voorlichtingsfunctie en de signaalfunctie, zowel voor andere melkveehouders als voor het onderzoek, de voorlichting en het beleid.